

Autokoulujen opetussuunnitelma henkilöauton ajokorttiluokkaan B

Liikenteen turvallisuuskouluttajat ry LIITU
23.10.2015

Autokoulujen opetussuunnitelma henkilöauton ajokorttiluokkaan B

1 JOHDANTO

Tämä opetussuunnitelma on tarkoitettu ammattimaista kuljettajaopetusta antavien autokoulujen käyttöön, jotka käyttävät monipuolisesti nykyaikaisia opetusmenetelmiä ja -välineitä ajokorttiin tähtäävän kuljettajaopetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

2 TAVOITTEENA VASTUULLINEN KULJETTAJA

Kuljettajaopetuksen tavoitteena on edistää oppilaiden kehittymistä vastuullisiksi kuljettajiksi antamalla heille perusvalmiudet kuljettaa ajoneuvoa liikenteessä turvallisesti. Tarkoituksena on, että he tuntevat vastuunsa kuljettajina myös muiden tienkäyttäjien turvallisuudesta ja ympäristövaatimusten huomioon ottamisesta ja sovittavat ajotapansa sen mukaisesti.

2.1 TURVALLISUUS

Turvallinen kuljettaja osaa havainnoida tilanteet ajoissa, näkee omaan ajamiseen liittyvät riskit ja osaa ottaa ne huomioon omassa toiminnassaan. Hän on motivoitunut ajamaan mahdollisimman turvallisesti.

2.2 SOSIAALISUUS

Sosiaalinen kuljettaja ymmärtää, että liikenne on yhteispeliä ja hän on joustava, kohtelias ja ymmärtäväinen toisia tienkäyttäjiä kohtaan. Hän ymmärtää, että kaikki tekevät virheitä liikenteessä.

2.3 EKOLOGISUUS

Ekologinen kuljettaja ymmärtää liikenteen vaikutuksen ympäristönsä tilaan ja hän haluaa ajaa taloudellisesti. Hän osaa vähentää omasta liikkumisestaan aiheutuvia haittoja ympäristölle.

2.4 KEHITTÄMINEN VASTUULISENA KULJETTAJANA

Vastuullinen kuljettaja on motivoitunut kehittämään omaa ajotapaansa jatkuvasti.

2.5 VASTUULLISEN KULJETTAJAN PERUSTAITOT

Kuljettajaopetuksessa oppilasta ohjataan sisäistämään vastuullisen kuljettajan perustaitoja. Sisäistäminen näkyy käytännön liikennetilanteissa ajamisen eri osa-alueilla, jolloin sitä voidaan arvioida. Vastuullisen kuljettajan perustaidot ovat

- havainnointi
- nopeudensäätely
- merkinannot
- ajolinjat
- ajovuorot
- etäisyys muihin tienkäyttäjiin
- liikenteenohjauksen noudattaminen
- matkan suunnittelu ja toteutus
- oman ajamisen arviointi.

3 KULJETTAJAOPETUKSEN YLEISRAKENNE

Henkilöauton ajokorttiluokan kuljettajaopetus on kolmivaiheinen, jossa vaiheet täydentävät toisiaan. Opetuksen pääpaino on perusvaiheessa, minkä jälkeen seuraa kuljettajantutkinto. Myönnetty ajokortti oikeuttaa jatkamaan kuljettajaopetusta harjoitteluvaiheeseen sekä kuljettajaopetuksen päättävään syventävään vaiheeseen.

Perusvaihe ->		Harjoitteluvaihe ->	Syventävävaihe
Opetussisältöjen painotus - ajamisen perustaidot - liikennetilanteiden hallinta - itsenäinen ajaminen 19 tuntia teoriaopetusta 18 tuntia ajo-opetusta Vaikeissa olosuhteissa ajamisen opetusta Itsenäistä opiskelua	Kuljettajantutkinto	Itsenäistä harjoittelua Oppimispäiväkirja 1 tuntia teoriaopetusta 2 tunti ajo-opetusta	Kuljettajaopetuksen päättävä vaihe 4 tuntia teoriaopetusta 4 tuntia ajo-opetusta
			Ajokortti ->

3.1 PERUSVAIHE

Perusvaihe sisältää vähintään 19 tuntia teoriaopetusta ja vähintään 18 tuntia ajo-opetusta.

Teoriaopetukseen käytettävä tila voi olla fyysinen tai virtuaalinen opetustila ja tilan on sovellettava tämän opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen. Teoriaopetuksen lisänä voi olla itsenäistä opiskelua.

Ajo-opetuksen vähimmäistuntimääristä enintään viidesosa voidaan antaa simulaattorilla, joka on hyväksytty tämän opetussuunnitelman mukaisten ajo-opetusaiheiden opetukseen. Ajo-

opetuksessa voidaan hyödyntää myös ryhmäopetusta. Jokaiselle oppilaalle on kuitenkin annettava henkilökohtaista ajo-opetusta vähimmäismäärän mukaisesti.

Pimeällä ajamisen opetusta sisältyy teoriaopetuksen määrään yksi tunti ja ajo-opetuksen määrään yksi tunti. Ajo-opetukseen sisältyy pimeällä ajamisen näyttöjä ja harjoituksia. Ajo-opetus voidaan antaa myös simulaattorilla, joka on hyväksytty tämän opetussuunnitelman mukaiseen pimeällä ajamisen opetukseen. Muu kuin simulaattorilla toteutettava ajo-opetus voidaan siirtää perusvaiheen jälkeen annettavaksi, jos opetuksen ajankohta ei sovellu opetukseen.

Liukkaalla ajamisen opetusta sisältyy teoriaopetuksen määrään yksi tunti ja ajo-opetuksen määrään yksi tunti. Ajo-opetus sisältää järjestettyjä ajamisen näyttöjä ja harjoituksia ajoharjoitteluradalla.

Ajo-opetukseen sisältyy maantieajo-opetusta taajaman ulkopuolella vähintään viidesosa ajo-opetuksen vähimmäismäärästä. Maantieajo-opetusta voidaan antaa simulaattorilla, joka on hyväksytty tämän opetussuunnitelman mukaisten ajo-opetusaiheiden opetukseen. Pimeällä ajamisen ajo-opetus sisältyy maantieajo-opetuksen vähimmäismäärään.

Perusvaiheen jälkeen seuraa kuljettajantutkinto.

3.2 HARJOITTELUVAIHE

Harjoitteluvaihe alkaa hyväksytyin kuljettajantutkinnon jälkeen. Tavoitteena on itsenäisen harjoittelun avulla soveltaa ja kehittää perusvaiheessa saavutettuja tietoja ja taitoja ja erityisesti oppia tunnistamaan omalle ajamiselle tyypillisiä piirteitä, siten syventäen vastuullisen ajamisen tietoja, taitoja, asenteita ja riskitietoisuutta. Harjoitteluvaiheen aikana oppilas pitää oppimisestaan päiväkirjaa, jossa hän arvioi kuljettajana kehittymistään. Harjoitteluvaiheessa opetuksen määrä on 1 tunti teoriaopetusta ja 2 tuntia ajo-opetusta. Teoriaopetukseen käytettävä tila voi olla fyysinen tai virtuaalinen opetustila ja tilan on sovelluttava tämän opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen. Ensimmäinen ajotunti painottuu yksilölliseen itsenäiseen ajamiseen sekä kuljettajantutkinnon palautteeseen. Toinen ajotunti voidaan toteuttaa ryhmässä. Jokaiselle oppilaalle on kuitenkin annettava henkilökohtaista ajo-opetusta vähimmäismäärän mukaisesti.

3.3 SYVENTÄVÄVAIHE

Syventävä vaihe on kuljettajaopetuksen päättävä osa. Syventävässä vaiheessa opetuksen määrä on 4 tuntia teoriaopetusta ja 4 tuntia ajo-opetusta. Syventävän vaiheen opetus sisältää 2 ajo-opetustuntia sisältävän yksilöllisen ajon arviointineen sekä 1 tunnin teoriaopetusta yksilöllistä testausta, arviointia ja palautetta. Teoriaopetukseen käytettävä tila voi olla fyysinen tai virtuaalinen opetustila ja tilan on sovelluttava tämän opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen. Ryhmäopetus sisältää 2 tuntia ajo-opetuksen näyttöjä ja harjoituksia ajoharjoitteluradalla sekä 3 tuntia teoriaopetusta ryhmässä. Jokaiselle oppilaalle on kuitenkin annettava henkilökohtaista ajo-opetusta vähimmäismäärän mukaisesti.

4 KULJETTAJAOPETUKSEN SISÄLLÖT

Kuljettajaopetukseen sisältyy tiedot

- liikennejärjestelmästä
- liikenteen sosiaaliseen ympäristöön ja vuorovaikutukseen liittyvistä vaatimuksista
- liikenteen ympäristövaikutuksista
- kuljettajan ajokykyyn ja eri tienkäyttäjryhmien turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä
- ajoneuvon erityispiirteiden mukaisesti sen oikeasta käyttötavasta, käsittelystä ja kuljettamisesta liikennesääntöjä noudattaen erilaisissa liikennetilanteissa ja ympäristöissä turvallisesti, taloudellisesti, ekologisesti ja joustavasti
- liikenteen vaaratilanteiden tunnistamisesta ja välttämisestä ja vaikeissa olosuhteissa ajamisesta.

5 OPETUKSELLISET PERIAATTEET

Kuljettajaopetuksen tavoitteet ohjaavat oppimista. Tavoitteet rakentuvat oppimisprosessin kuluessa, ja opettajan tehtävänä on suunnata ja tukea tätä prosessia.

Uusi tieto rakentuu aina olemassa olevan tiedon pohjalle, sitä vahvistaen tai muuttaen. Uusi tieto ei voi "tarttua" ellei ole ennestään jotakin, mihin se voisi tarttua. Opetuksen eteneminen rakentuukin siten perusasioista monimutkaisempaan, perustaidoista itsenäisempään ajamiseen. Ajo-opetuksen alussa on siten oltava riittävästi käsittelyharjoituksia, jotta oppilas voisi turvallisesti siirtyä harjoittelemaan liikenteessä. Samaa etenemisjärjestystä yksinkertaisemmasta monimutkaisempaan on hyvä noudattaa myös oppitunneilla.

Ihmisillä on erilaisia erityispiirteitä ja oppimisen tyyliä. Jokaisella on omia ennakkotietoja ja – taitoja, asenteita ja ominaisuuksia, jotka voivat edistää tai haitata oppimista. Ne tulisi ottaa huomioon opetuksessa ja opetusmenetelmiä pohdittaessa, eriyttäen ja painottaen opetusta yksilön tai ryhmän tarpeiden mukaan niin pitkälle kuin mahdollista. Jotkut oppivat paremmin tekemällä, toiset taas teorian avulla. Yksilölliset tavoitteet määräävät, kuinka paljon aikaa ja energiaa ihminen on valmis uhraamaan tietyn asian oppimiseen.

Taitojen oppiminen etenee teoriasta (käsitteet, faktat) harjoituksiin sekä palautteeseen (keskustelut, kysymykset, kommentit). Teoria, harjoitukset ja palaute vuorottelevat, ja opittavia asioita käsitellään ja niistä keskustellaan, kunnes ne on ymmärretty.

Teoriaopetus, itsenäinen opiskelu ja ajo-opetus tukevat toisiaan. Teoria liitetään aikaisempiin kokemuksiin (kuljettajaopetuksessa ja elämässä yleensä) ja harjoituksiin. Palaute liittyy siihen, mitä juuri on harjoiteltu tai opittu. Itsenäisen opiskelun onnistumisen edellytyksenä on, että opiskeltua ainesta selitetään, syvennetään ja harjoitellaan oppitunneilla ja ajo-opetuksessa. Samoin itsenäisellä opiskelulla on oltava selkeät tavoitteet.

Tiedon jakamisen (opettaja / oppikirja), keskustelujen ja itsearviointien välistä suhdetta voidaan kuvata seuraavasti: Opettaja tai oppikirja tarjoaa perustietoa. Tästä tiedosta voidaan sitten keskustella ajon aikana tai ryhmässä, niin että aihe laajenee ja siihen liittyy sosiaalinen ulottuvuus. Virheelliset tulkinnat on helpompi havaita ja käsitellä. Lopuksi itsearvioinnit antavat yksilöllisen näkökulman aiheeseen ja mahdollistavat ymmärtämisen syventämisen, kun opetettava aihe liittyy muihin elämän alueisiin. Ajo-opetuksessa saatuja kokemuksia tulee hyödyntää teoriaopetuksessa. On välttämätöntä, että oppimisprosessin alussa opetus tukee ajotaidon oppimista. Prosessin loppupuolella, kun kokemuksellista tietoa ajamisesta on kertynyt, keskitytään oman ajotyylin ja päätöksenteon tarkasteluun.

Opetusmenetelmät valitaan aihepiirin mukaan. Jos halutaan oppia vaikkapa jonkun liikennemerkkin nimi, niin silloin riittää, että opettaja kertoo ja oppilas painaa mieleensä, tai että oppilas lukee asian oppikirjasta ja painaa mieleensä. Aivan toinen asia on sitten liikennemerkkin antaman toimintaohjeen sisäistäminen. Auton käsittelyn alkeita opittaessa riittävät yleensä näytöt ja harjoittelu. Oppilaiden omaa aktiivisuutta tiedon tuottamiseen tarvitaan huomattavasti enemmän jo silloin, kun harjoitellaan teorian soveltamista käytäntöön. Vielä enemmän sitä tarvitaan silloin, kun lähestytään kuljettajan toiminnan taustoja, asenteita ja motiiveja, ja pyritään joko saamaan ne tietoisiksi tai pyritään jopa muuttamaan niitä. Itsearvioinnit ja ryhmäkeskustelut ovat tällöin hyödyllisiä menetelmiä. Kahdenkeskisiä keskusteluja voidaan käydä myös ajoharjoittelun yhteydessä, jolloin ne voivat kohdistua johonkin tiettyyn tilanteeseen tai toimintaan, toimintaan vaikuttavien tavoitteiden tarkasteluun, tai nähtyjen liikennetilanteiden pohdintaan. Auton ei siten oppimisen edistämiseksi tarvitse olla koko ajan liikkeellä, vaan välillä voidaan pysähtyäkin.

Asioiden pohtiminen eri näkökulmista edistää oppimista. Tätä kannattaa käyttää hyväksi varsinkin, kun hyvin moneen asiaan ei yleensä ole yhtä ainoa oikeaa ratkaisua. Yksi helposti toteutettava keino on käyttää avoimia kysymyksiä. Ei siis kysytä "oliko tuo oikea tapa toimia tässä tilanteessa", vaan "mitä eri tapoja toimia voit kuvitella tässä tilanteessa". Perusajatuksena on, että ei anneta valmiita vastauksia, vaan pyritään saamaan oppilas arvioimaan itse omaa tai muiden toimintaa ja pohtimaan vaihtoehtoisia toimintamalleja.

Arviointi on myös oppimistilanne, jonka lähtökohtana ei siten ole pelkästään sen toteaminen, onko jokin suoritus hyväksytty vai ei. Ongelmakohtien ja vahvuuksien esilletuomisella voidaan opetusta suunnata yksilölliseen suuntaan, sellaisiin asioihin, jotka ovat oppilaille vaikeita.

6 OPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ

6.1 PERUSVAIHE

6.1.1 Teoriaopetus

Teoriaopetusta on vähintään 19 oppituntia. Tunti teoriaopetusta on kestoaltaan vähintään 45 minuuttia ja oppitunti voidaan jakaa eripituisiin jaksoihin, jos se on opetuksellisesti tai muusta vastaavasta syystä perusteltua. Opetukseen käytettävä tila voi olla fyysinen tai virtuaalinen opetustila ja tilan on sovellettava tämän opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen. Virtuaaliseen opetustilaan osallistutaan videoyhteyttä tai muuta vastaavaa teknistä käyttöyhteyttä käyttäen. Käyttöyhteyden tulee mahdollistaa reaaliaikainen vuorovaikutus opettajan ja oppilaiden välillä koko opetustapahtuman ajan. Reaaliaikainen vuorovaikutus tarkoittaa jatkuvaa molempiin suuntiin toimivaa näkö- ja kuulo-yhteyttä. Oppituntien toteuttamisjärjestystä on mahdollisuus ryhmitellä joustavasti.

Teoriaopetuksen aiheet

B1 Kuljettajaopetus ja oppiminen

- Tavoitteena vastuullinen kuljettaja
 - Opetuksen rakenne ja eteneminen
 - Oppisisällöt ja oppimismuodot perusvaiheessa
 - Opettajan ja oppilaan tehtävä ja roolit
- Opastus: omat tavoitteet ja itsearviointi

B2 Auto ja sen käsittely

- Auton hallintalaitteet
- Ajoon valmistautuminen
- Auton peruskäsittely

B3 Auton käyttäytyminen ja varusteet

- Auton liikemekaniikka
 - Auton turvallisuus
- Auton käsittelyyn liittyviä riskejä
Opastus: Käsittelytaitojen itsearviointi

B4 Vastuullisen kuljettajan perustaidot

- Havainnointi ja arviointi
- Nopeudensäätely ja tilannenopeus
- Merkinannot
- Ajolinjat
- Ajovuorot
- Etäisyys muihin
- Liikenteenohjauksen noudattaminen
- Matkan suunnittelu ja itsenäinen toteuttaminen
- Oman toiminnan arviointi

Opastus: Liikennetaitojen itsearviointi

B5 Liikenteen vuorovaikutus

- Ennakointi ja ennakoitavuus
 - Vuorovaikutustaidot
 - Liikenteen erityisryhmät ja niiden käyttäytyminen
- Muihin tienkäyttäjiin liittyviä riskejä

B6 Liikenneympäristö ja liikenteenohjaus

- Liikenneympäristöt
 - Liikennesäännöt
 - Tiemerkinnot
 - Liikennemerkkit
 - Liikennevalot
 - Liikenteen ohjaaja
- Liikenneympäristöön liittyviä riskejä

B7 Ajaminen taajamaliikenteessä

- Liikenteeseen liittyminen
 - Liikenteessä ajaminen
 - Liikenteestä poistuminen
- Taajamassa ajoon liittyviä riskejä

B8 Risteysajo - Ajolinjat

- Risteystä lähestyttäessä
 - Ajolinjat perussäännön mukaan
 - Ajolinjaa ohjaavat merkit
 - Ajolinjat erityistapauksissa
- Ajolinjoihin liittyviä riskejä

B9 Risteysajo - Ajovuorot

- Ajovuorot perussäännön mukaan
 - Ajovuoroa ohjaavat merkit
 - Ajovuoroa ohjaavat liikennevalot
 - Ajovuoro erityistapauksissa
 - Rautatien tasoristeys
- Ajovuoroihin liittyviä riskejä

B10 Ajaminen maantieliikenteessä

- Liittyminen päätien liikenteeseen
 - Päätiellä ajaminen
 - Päätieltä poistuminen
 - Ajaminen moottoritiellä ja moottoriliikennetiellä
- Maantieajoon liittyviä riskejä

B11 Ohittaminen

- Säännöt ja vastuu
 - Ohituksen tarpeellisuus
 - Ohitusmatka
 - Ohituskiellot
 - Toiminta ohitettavana
 - Toiminta ohittajana
- Ohitukseen liittyviä riskejä

B12 Ajaminen vaikeissa keliolosuhteissa: sateella ja pimeässä

- Ajaminen sateella ja sumussa
 - Ajaminen pimeässä
 - Ajonopeuden merkitys vaikeissa olosuhteissa
 - Oman toiminnan arviointi
- Sateella ja pimeällä ajamiseen liittyviä riskejä

B13 Ajaminen vaikeissa keliolosuhteissa: liukkaalla

- Pitävyys ja liukkauden tunnistaminen
 - Varustautuminen
 - Turvallinen ajaminen ja hallintalaitteiden käyttö
 - Oikean tilannenopeuden valinta
 - Oman toiminnan arviointi
- Liukkaalla ajamiseen liittyviä riskejä

B14 Matkan suunnittelu

- Auton kunto ja kuormaus
- Ajoreitin suunnittelu
- Ajaminen navigaattorin avulla
- Opasteiden mukaan ajaminen
 - Matkapäätöksiin liittyviä riskejä
 - Opastus: Matka-ajotaitojen itsearviointi

B15 Ennakointi – vaaratilanne – onnettomuus

- Ennakointi, riskien tunnistaminen ja välttäminen
- Toiminta hätätilanteessa
- Onnettomuuden seurausten lieventäminen
- Toiminta liikenneonnettomuuspaikalla

B16 Ajamisen sosiaalisuus ja ekologisuus

- Yhteiskunta ja sosiaalinen ympäristö
- Liikennejärjestelmä, lainsäädäntö ja liikennevalvonta
- Kuljettajan ekologinen vastuu
- Älyliikenne
 - Sosiaaliseen ympäristöön liittyviä riskejä

B17 Ajotehtävä ja oman tilan hallinta

- Nuorten kuljettajien erityisriskit
- Ajoseuran vaikutus ja sen hallinta
- Oman tunnetilan vaikutusten hallinta
- Ajamiseen liittyvät henkilökohtaiset tavoitteet ja motiivit
- Ajamisen merkitys itselle ja sen muuttuminen iän myötä
 - Henkilökohtaisia riskejä
 - Opastus: Oman tilan arviointi

B18 Ajokunto ja sen hallinta

- Päihteiden vaikutus
- Lääkeaineet ja väsymys
- Ajokunnon tarkkailu
 - Kuljettajan ajokuntoon liittyviä riskejä

B19 Auto ja oman tilan hallinta

- Auton tyyppi ja valinta
 - Autosta huolehtiminen
 - Ajamisen häiriötekijät
 - Turvavarusteet ja niiden käyttö
- Autoon ja kuljettajaan liittyviä riskejä

6.1.2 Ajo-opetus

Ajo-opetusta on vähintään 18 oppituntia. Tunti ajo-opetusta on kestoaltaan vähintään 50 minuuttia ja oppitunti voidaan jakaa eripituisiin jaksoihin, jos se on opetuksellisesti tai muusta vastaavasta syystä perusteltua. Ajo-opetusaiheita toteutetaan liikenneympäristön tarjoamien mahdollisuuksien mukaan ja ajo-opetukseen on sisällytettävä maantieajo-opetusta taajaman ulkopuolella vähintään viidesosa vähimmäismäärästä. Enintään viidesosa ajo-opetuksen vähimmäismäärästä voidaan antaa simulaattorilla. Esimerkiksi ajo-opetuksen 18 oppitunnista enintään 4 oppituntia voidaan antaa simulaattorilta, joista 1 oppitunti voi olla pimeällä ajamisen opetusta ja 3 oppituntia ajo-opetusaiheiden mukaista opetusta. Simulaattorilla ajo-opetusta annettaessa opettaja voi ohjata useampaa oppilasta samanaikaisesti. Ajo-opetuksessa voidaan käyttää simulaattoria, joka soveltuu tämän opetussuunnitelman ajo-opetusaiheiden mukaiseen opetukseen.

Ajo-opetuksen aiheet

Ajoneuvon käsittely

Alkutoimet

- Ajoon valmistautuminen
- Ajoasento
- Ohjaamon laitteet
- Moottorin käynnistys/sammutus
- Tankkaus/huoltoasema

Käsittelyharjoitukset

- Liikkeellelähtö
- Pysäyttäminen
- Ryömittäminen
- Nopeuden säätely
- Suunnan säätely
- Auton ulottuvuudet
- Peruuttaminen
- Vaihtaminen
- Mäkilähdöt
- Ajon päättäminen

Liikennetilanteet

Liikenteeseen liittyminen ja liikenteessä ajaminen ja poistuminen

- Pihalta/P-paikalta
- Kadun/tien reunasta
- Kaista-ajo
- LA- ja RV-kaistat
- Pihalle/P-paikalle
- Kadun/tien reunaan
- Pysäköintitalo
- Pysäköinti ruutuun
- Pysäköinti taskuun
- Ajon päättäminen

Risteysajot

- Tasa-arvoinen risteys
- Eriarvoiset risteykset
- Yksisuuntaiset tiet
- Määräysmerkein ohjatut
- Liikennevalo-ohjatut
- Poikkeuskäännökset
- Liikenneympyrä/kiertoristeys
- Tasoristeys

Maantienopeudet

Maantieajo

- Kevyen liikenteen ohittaminen
- Kohtaaminen
- Toiminta ohitettavana
- Ohittaminen
- Liittyminen päätielle
- Päätieltä poistuminen
- Kaarteissa ajaminen
- Ajaminen moottori-/moottoriliikennetiellä
- Kiihdytyskaistat
- Hidastuskaistat

Reitit ja opasteet

- Opasteiden mukaan
- Ajoreitit
- Yksisuuntaiset tiet
- Määräysmerkein ohjatut
- Liikennevalo-ohjatut
- Poikkeuskäännökset
- Liikenneympyrä/kiertoristeys
- Tasoristeys

Liukkaalla ajamisen ajo-opetus

Liukkaalla ajamisen opetus sisältää 1 ajotunnin järjestettyjä ajamisen näyttöjä ja harjoituksia ajoharjoitteluradalla.

Opetustavoitteet

- oppilas oppii tunnistamaan riskejä ja tuntee vastuunsa kuljettajana suunnitellessaan liikkumistaan ja ajaessaan vaikeissa keliolosuhteissa
- oppilas ymmärtää pitävyyden merkityksen ja oppii tunnistamaan tienpinnan liukkaita
- oppilas oppii soveltamaan vastuullisen kuljettajan perustaitoja
- oppilas tuntee liukkaalla ajaessaan ajoneuvon perushallintaitoja
- oppilas oppii arvioimaan omaa ajotaitoaan ja toimintamahdollisuuksiaan.

Opetussisällöt

- pysähtymismatkan ositus
- nopeuden vaikutus jarrutusmatkaan
- pidon tunnistaminen
- normaalijarrutus
- tehojarrutus.

Pimeällä ajamisen ajo-opetus

Pimeällä ajamisen ajo-opetus sisältää 1 ajotunnin pimeällä ajamisen näyttöjä ja harjoituksia. Pimeällä ajamisen ajo-opetuksessa voidaan käyttää simulaattoria, joka soveltuu tämän opetussuunnitelman mukaiseen pimeällä ajamisen ajo-opetukseen.

Opetustavoitteet

- oppilas saa kokemustensa perusteella käsityksen pimeällä ajamiseen liittyvistä riskeistä, erityisesti kevyestä liikenteestä johtuvista
- oppilas oppii soveltamaan vastuullisen kuljettajan perustaitoja
- oppilas osaa käyttää oikein ja tehokkaasti valoja eri tilanteissa
- oppilas osaa toimia oikein pysähtyessään pimeällä
- oppilas oppii arvioimaan omaa ajotaitoaan ja toimintamahdollisuuksiaan.

Opetussisällöt

- jalankulkijan näkyminen pimeällä
- auton näkyminen pimeällä
- valojen käyttö kohtaamistilanteessa
- valojen käyttö ohitustilanteessa
- soveltamisharjoitus.

6.2 HARJOITTELUVAIHE

Harjoitteluvaiheen itsenäinen harjoittelu

Harjoitteluvaiheessa uusi kuljettaja harjoittelee itsenäisesti

- auton käsittelyä
- liikennetilanteiden hallintaa
- ajomatkan suunnittelua ja toteuttamista
- oman ajamisen ja siihen liittyvien sisäisten ja ulkoisten riskien arviointia.

Sisällöt konkretisoituvat vastuullisen kuljettajan perustaidossa. Kuljettaja arvioi itse omaa ajamistaan harjoitteluvaiheen aikana oppimispäiväkirjan avulla.

Oppimispäiväkirjaa voidaan käyttää hyväksi ja harjoitteluvaiheen kokemuksiin palataan syventävän vaiheen opetuksessa.

Harjoitteluvaiheen palautejakso autokoulussa. Teoriatunnin ja ajo-opetustuntien järjestys valitaan kuljettajan ja koulun mahdollisuuksien mukaan. Opetukseen käytettävä tila voi olla fyysinen tai virtuaalinen opetustila ja tilan on sovellettava tämän opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen. Virtuaaliseen opetustilaan osallistutaan videoyhteyttä tai muuta vastaavaa teknistä käyttöyhteyttä käyttäen. Käyttöyhteyden tulee mahdollistaa reaaliaikainen vuorovaikutus opettajan ja oppilaiden välillä koko opetustapahtuman ajan. Reaaliaikainen vuorovaikutus tarkoittaa jatkuvaa molempiin suuntiin toimivaa näkö- ja kuuloyhteyttä.

1 tunti teoriaopetusta.

B20 Palautejakson ryhmäoppitunti

- Ensimmäiset kokemukset kuljettajana
- Harjoitteluvaiheen jatko
- Ryhmäajotunti

2 tuntia ajo-opetusta

- Kuljettajantutkinnosta saatu palaute
- Ensimmäiset kokemukset kuljettajana: vaikeiksi koetut asiat
- Itsenäinen, vastuullinen ajaminen
- Arvioinnit ja palaute: vastuullisen kuljettajan perustaidot

Opettaja suunnittelee ajoreitin siten, että hänen on mahdollista arvioida, kuinka perusvaiheessa ja ajokokeessa olleet vaikeat asiat ovat parantuneet. Lähteenä voivat olla opetuskortti ja tutkintopalaute sekä kuljettajalta saatu tieto siitä, mikä on vielä vaikeaa; mitä hän erityisesti haluaisi harjoitella. Pääasia ei ole siis ajon arviointi, vaan omien taitojen parantaminen.

Ryhmäajotunti 1 tunti ajo-opetusta

- Matkan suunnittelu
 - Riskien tunnistaminen ja välttäminen
 - Taloudellinen ajaminen
- Matkan toteuttaminen
- Matkan arviointi
 - Riskien tunnistaminen ja välttäminen
 - Taloudellinen ajaminen

Opettaja antaa ryhmälle tehtäväksi suunnitella monipuolisen ajoreitin, joka voidaan toteuttaa sovitun ajan puitteissa. Oppilaat myös arvioivat etukäteen kullekin ja ryhmälle mahdollisia riskejä sekä keinoja välttää nämä. Jos ryhmäoppitunti on ennen tätä ajotuntia, voidaan em. asioita pohtia jo tällä tunnilla tai kotona ennen ajotuntia. Tarkoitus on myös osoittaa, että matkan suunnittelu ei vie koskaan kohtuuttomasti aikaa.

Tämän jälkeen matka toteutetaan. Matkan aikanakin arvioidaan yhdessä tilanteita. Matkan jälkeen arvioidaan omia ja toisten suorituksia. Myös polttoaineen kulutusta voidaan vertailla.

6.3 SYVENTÄVÄVAIHE

Syventävän vaiheen tavoitteena on, että uusi kuljettaja kehittää perusvaiheen opetuksessa ja harjoitteluvaiheessa hankittuja tietoja ja taitoja sekä lisää valmiuksiaan vaaratilanteiden tunnistamisessa ja välttämässä sekä vaikeissa olosuhteissa ajamisessa ja ympäristövaikutusten huomioon ottamisessa.

Syventävävaihe muodostuu yksilöllisestä ja ryhmäopetuksesta. Teoria- ja ajo-opetustuntien järjestys valitaan kuljettajien ja kouluttajan mahdollisuuksien mukaan.

Teoriaopetus

Teoriaopetusta on 4 oppituntia. Teoriaopetusta voidaan toteuttaa luokkaopetuksena ja/tai hyödyntää mahdollisia turvataloja sekä valintatunneleita. Osa teoriaopetuksesta voidaan toteuttaa myös simulaattorilla ja/tai tietokoneavusteisesti. Opetukseen käytettävä tila voi olla fyysinen tai virtuaalinen opetustila ja tilan on sovellettava tämän opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen. Virtuaaliseen opetustilaan osallistutaan videoyhteyttä tai muuta vastaavaa teknistä käyttöyhteyttä käyttäen. Käyttöyhteyden tulee mahdollistaa reaaliaikainen vuorovaikutus opettajan ja oppilaiden välillä koko opetustapahtuman ajan. Reaaliaikainen vuorovaikutus tarkoittaa jatkuvaa molempiin suuntiin toimivaa näkö- ja kuulo-yhteyttä. Vaihtoehtoisena opetussisältönä on ensiapu liikenneonnettomuuspaikalla. Ensiapua liikenneonnettomuuspaikalla opetusta voidaan antaa enintään 1 oppitunti.

B21 Oman toiminnan arviointi ja palaute

- arvioinnit ja palaute: vastuullisen kuljettajan perustaidot
- oman ajotyylin ja sen taustamotiivien tunnistaminen
- henkilökohtaisten tavoitteiden määrittäminen
- opastus menetelmiin, joiden avulla kuljettaja voi itse kehittää omaa ajamistaan.

B22 Ulkoiset riskit

- turvalaitteiden käyttö
- sosiaalinen liikenneympäristö ja sen riskit
- vastuullisuus valinnoissa ja päätöksen teossa.

B23 – B24 Kuljettajan mahdollisuudet vaikuttaa liikenneturvallisuuteen ja liikenteen päästöihin

- ajoneuvon vaikutus liikenneturvallisuuteen ja liikenteen päästöihin
- oman ajotyylin ja toiminnan syiden tunnistaminen
- tietoinen riskinotto
- vastuu omasta ajokunnosta
- yksilölliset vahvuudet ja kehittämiskohteet
- sosiaalisen paineen, toimintamallien, arvojen ja asenteiden vaikutukset omaan ajoon
- oman toiminnan jatkuva arviointi ja kehittäminen koko ajouran ajan.

Ajo-opetus

Ajo-opetusta on 4 oppituntia. Liikenteessä toteutetaan 2 oppituntia ja ajo-harjoitteluradalla 2 oppituntia.

Arviointiajo

2 tuntia ajon arviointia

Kuljettajan ajamista ja kehittymistä kuljettajana arvioidaan yksilöllisesti. Arvioinnissa voidaan hyödyntää ajoanalyysiä.

- arvioidaan kuljettajan ajotavan
 - turvallisuutta
 - sosiaalisuutta
 - ekologisuutta

Rataopetus

2 tuntia ajo-opetuksen näyttöjä ja harjoituksia ajoharjoitteluradalla

Ajoharjoitteluradalla suoritettavissa näytöissä ja harjoituksissa

- havainnollistetaan auton käyttäytymistä erityisesti liukkaalla ajettaessa
- havainnollistetaan ja perustellaan vastuullisen kuljettajan perustaitoja.